

FOTO: WWW.ZRIVENINA.CZ

Jednou z dominant Českého středohoří je hrad Košťálov.

Obraz Českého středohoří Košťálov

Výstup po strmém čedičovém vrchu k této zřícenině se vyplatí i tomu, kdo hradům moc nehoduje. Každému návštěvníkovi se totiž dostane nádherného výhledu na téměř celé České středohoří.

Košťálov leží přibližně pět kilometrů na jihozápad od Lovosic nad městečkem Třebenice. První písemná zmínka o něm se datuje do roku 1372. Kdo hrad založil, se neví, patrně to byli Hazmburkové nebo Slavětínští. Ve 20. letech 15. století patřil Kaplířům ze Sulevic, tehdy jej také obléhala husitská vojska. Majitelé hradu tady pak sídlili až do poloviny 16. století, kdy si postavili novou, dostupnější tvrz. Od té doby Košťálov chátral a měnil se ve zříceninu.

Do dnešních dnů se z hradu zachovala dvě patra původně třípatrového věžovitého paláce a na východní straně zbytky hradeb. Pod vrcholovou skálou kdysi stával dolní hrad, z něhož nezůstalo téměř nic. V 19. století tady byly při archeologickém průzkumu odkryty zbytky kuchyně, kovárny a zasypané sklepy. Pod vrcholem se nachází přírodní rezervace chráněných čedičových skalek s teplomilnou květenou.

Podle pověsti má být na hradě ukryt poklad, k němuž je možné se dostat pouze na Květnou neděli. Hlídá jej však velký pes s ohnivýma očima. V minulosti ho prý kdosi dokázal odehnat a části pokladu se zmocnil.

Doma se mu ale cennosti změnilly v kamenou drť a nešťastník do rána zemřel.

Příjezd: po silnici č. 15 Most – Lovosice do Třebenice, za obcí odbočka vlevo přes Jenčice do osady Košťálov. Dál pěšky po silniční, až narazíte na zelenou turistickou značku, po níž se dáte 1 km vzhůru.

Kam v okolí: Skalka (zámek, zřícenina hradu), zámky v Dlažkovicích, Čížkovicích, Lovosicích, Libochovicích, Milešově, Žitenicích, zříceniny hradů Házmurk, Kostomlaty pod Milešovkou, Velké Žernoseky, Milešovka, Litoměřice, Brozany (tvrz, vodní mlýn), klášter v Doksaněch, Terezín, rozhledny na Varhošti a Stříbrníku, Budyně nad Ohří, Mšené (zámek, lázně), Louny aj.

Otevřeno: volně přístupný

Kontakt: MÚ Třebenice, tel.: 416 594 301

<http://carnold.webzdarma.cz/kostalov>

Tunel mezi kopci Litice

Nejužší místo skalnatého hřebene, spojujícího hradní vrch s protilehlým kopcem, je propočáno umělým tunelem zvaným Myší díra. Koncem 17. století jej prý zhotovili zajatí Turci k napájení rybníků.

Původně proudila voda na druhou stranu údolí 24 metrů vysokým spádem, dnes využívá sílu toku malá hydroelektrárna. Tunelem můžete projít na druhou stranu, kde se otevírá velmi pěkný výhled do údolí řeky Tiché Orlice.

Právě jste se ocitli u obce Litice nad Orlicí, ležící jen několik kilometrů na jihovýchod od města Vamberk. Na zalesněném vršku tady ční mohutná zřícenina hradu Litice. Koncem 13. století jej zřejmě založil Půta z Potštejna. V roce 1371 se jeho majitelem stal Boček z Kunštátu a po něm Jiří z Poděbrad, který nechal objekt zcela přestavět. Po králově smrti připadl hrad jeho synům. Poté, co byl po roce 1495 prodán Vilému z Pernštejna, začal ztrácet na významu. Další majitelé hradu, páni z Bubna, na něm přebývali jen málo, takže postupně chátral a písemné zmínky z roku 1657 ho už vydávají za polorozbořený.

Začátkem 19. století kupuje hradní zříceninu Jan Parish. Jeho příbuzný Karel Parish pak ve 30. letech minulého století provádí rekonstrukci a stavbu zpřístupňuje veřejnosti, jenže po zabrání majetku komunisty v roce 1948 raději emigruje do Kanady. Karlův syn John Marmaduke Parish v 90. letech sice restituuje zámek v Žamberku včetně lesů, ale hrad Litice ponechává státu.

Dnes tady spatříte asi 30 metrů vysokou čtvercovou věž s hradním palácem, zbytek druhého paláce, části bašt, obvodových hradeb a několik bran. Prohlédnout si můžete malou expozici zde nalezené staré keramiky.

Akce: řemeslné trhy, šerm, lukostřelba, divadlo aj.

Příjezd: ve směru od Prahy a Hradce Králové po silnici č. 11, v Rybné nad Zdobnicí odbočit vpravo.

Kam v okolí: Potštejn (zřícenina hradu, zámek), dřevěný krytý most v Pekle, Vamberk (muzeum)